

Zmaga jeseniških železarjev

Valjarno tanke pločevine so slovesno izročili v obratovanje

Ni še minilo leto dni, kar je kolektiv valjarne tanke pločevine Železarne Jesenice praznoval 20-letnico obratovanja in že spet praznuje večjo in pomembnejšo zmago. V nedeljo dopoldne so se zbrali jeseniški železarji in javorniški valjavci ter njihovi svojci k slovesni izročitvi v obratovanje prenovljene in modernizirane valjarne tanke pločevine. Poleg predstavnikov jeseniške železarne so prisostvovali slovesnosti tudi zvezni poslanec France Perovšek, Mavricij Borec, tajnik republiškega sveta sindikatov Slovenije, Jože Plevnik, predsednik metalurških sindikatov Slovenije, Mirko Zlatnar, predsednik OOSZDL za Gorenjsko, Miran Košmelj, predsednik OLO Kranj, Viktor Brun, podpredsednik jeseniške komunne in drugi.

Slovesnost je otvorila godba na pihala »Svobode« Javornik z Internacionalo, nakar je valjavec France Traven otvoril slovesnost in pozdravil goste. Pevci javorniške »Svobode« so zapeli delavski pozdrav, ki mu je sledil referat o poteku gradnje, oz. modernizacije valjarne tanke pločevine. Govoril je šef kapitalne izgradnje Dante Jasnič. Ta je po referatu izročil valjarno obratovodji Lojzetu Štrumbliju in ostalim predstavnikom obrata, nakar sta čestitala k pomembnemu prazniku jeseniške železarne Mavricij Borec in Miran Košmelj. Z državno himno je bil slovesen del izročitve prenovljene valjarne tanke pločevine v obratovanje zaključen, navzoči pa so si ogledali njeno obratovanje.

Valjarna tanke pločevine je bila zgrajena 1934. leta. Takrat so postavili dvoje duo ogrodij z letno kapaciteto 11.000 ton pločevine. Postrojeno je zgradila inozemska firma, ki je poslala tudi inozemske valjavce na poskusno obratovanje. Leta 1936 so dogradili še trio ogrodij in povečali kapaciteto na 18.000 ton letno. Za tiste čase so bile naprave tanke pločevine povsem moderne. Tempo gospodarskega razvoja po osvoboditvi pa je zahteval vedno večje količine tanke pločevine. Da bi omilili primanjkljaj tega proizvoda v našem gospodarstvu je predvidel že 5-letni plan modernizacije obrata. Takratna Generalna direkcija črne metalurgije je sklenila pogodbo z avstrijsko firmo »Interkontinental« o dobavi načrtov. Po teh naj bi ostala mehanizirana proga tanke pločevine na starem mestu, kar bi zahtevalo prenehanje obratovanja tanke pločevine za leto dni. Vodstvo podjetja je razmišljalo o novi varianti, ki naj bi kljub mehanizaciji omogočila redno obratovanje proge tanke pločevine. Sklenjena je bila pogodba z avstrijsko firmo Induplan-Linz. Z delom so pričeli leta 1953 in ga dokončali konec julija letos. Izgradnji nove valjarne debele pločevine, ki je bila prvi pogoj za likvidiranje nad 50 let stare pločevinske valjarne, preselitvi starih predelovalnih obratov v nove prostore v Hrenovici, moder-

niziranju visokih peči, postavitvi 60 tonske SM peči, postaldaljšku hale jeklarne za 100 m



Z otvoritve prenovljene valjarne tanke pločevine železarne na Jesenicah

zgraditvi nove kotlarne z novim 25 t/h parnim kotlom itd., je sledila modernizacija valjarne tanke pločevine. Ta je zahtevala likvidacijo dveh talnih ogrevalnih peči na težki progi, v nadomestilo katerih so morali zgraditi novo krožno peč in preurediti eno, še pred porušenjem stare.

Gradnja valjarne tanke pločevine se deli v dve etapi. Prva etapa je zajela gradnjo tople valjarne, druga pa adjuštažo z ostalimi vzporednimi oddelki. Z dograditvijo trio ogrodja se je povečala osnovna kapaciteta za 12 tisoč ton letno. Z dograditvijo valjarne, ki je bila zaključena z julijem pa je bila ustvarjena osnovna kapaciteta 40 tisoč ton letno, ali 122% več od stare proizvodnje. Za modernizacijo valjarne je izdelal tehnični biro nad 1000 načrtov. Izkopanega je bilo nad 12 tisoč ton raznega materiala, ugrajenega je bilo nad 5000 ton betona in porabljenega nad 1000 ton ce-

lin porabili nad 6 km el. kabla. Vrednost do sedaj izvršenih del znaša nad 1.795.000 dinarjev, preostala dela v letošnjem in prihodnjem letu pa bodo terjala še nad 800 milijonov dinarjev.

Vse to so številke, ki so velikega pomena za jeseniško železarno in s tem za naše gospodarstvo sploh.

P. Ulaga

SESTANEK PREDSEDNIKOV OBČIN S PODROČJA KRANJSKEGA OKRAJA

Pred ljudskimi odbori so važne in pomembne naloge

Kranj, 20. septembra.

Danes so se sestali v Kranju vsi predsedniki občinskih ljudskih odborov kranjskega okraja, da bi skupno s predsednikom OLO Miranom Košmeljem ter tajnikom Zupančičem prediskutirali številne nerešene probleme in marsikatero nejasnost, v zvezi s poslovanjem novih občinskih ljudskih odborov. Posvetu je prisostvoval tudi predsednik OOSZDL Mirko Zlatnar.

Največ težav je zглеda s sistematizacijo delovnih mest. Na osnovi nove sistematizacije je predvideno v aparatu okrajnega ter občinskih ljudskih odborov le pet uslužbencev več, kot jih je bilo doslej v obeh okrajnih in v vseh občinskih ljudskih odborih. Toda to je le sistematizacija delovnih mest, kar ne pomeni, da imajo ljudski odbori tudi že na razpolago uslužbenca za vsa delovna mesta. Okrajnemu in občinskim ljudskim odborom jih primanjkuje nič več in nič manj kot 120.

V vseh ostalih republikah razen Slovenije se je število uslužbencev z novim komunalnim sistemom zmanjšalo. Le v Sloveniji se je njih število povečalo za približno 6%. Zaradi tega dejstva in pa zaradi tega, ker je jasno, da

v bližnji prihodnosti ne bo na razpolago toliko uslužbenec, da bi lahko zasedli vsa sistematizirana delovna mesta, je bilo sklenjeno, da pristopijo tako okrajni kot občinski ljudski odbori k temeljiti reviziji sistematizacije delovnih mest.

Kakšni bodo novi krajevni odbori in kakšno bo poslovanje krajevnih uradov, je bilo tudi eno izmed pomembnejših točk dnevnega reda današnje seje. Za sedaj je predvideno, da bodo v krajevnih pisarnah skoraj povsod po dva uslužbenca in sicer vodja pisarne in matičar. Razmišljanja o tem ali sta na sedežih krajevnih uradov potrebna dva uslužbenca ali ne, so rodila določene sadove. Ugotovilo se je namreč, da zadostuje en sam uslužbenec, če je le-ta sposoben, da pa je morebiti razmišljati o nastavitvi honorarnega kurirja. To mnenje je zastopal Vinko Hafner, predsednik občinskega ljudskega odbora v Kranju.

TUDI O »VUHREDU« SO RAZPRAVLJALI

Predsednik Košmelj je opozoril ostale predsednike občin, da je potrebno še enkrat sklicati direktorje podjetij ter

razpravljati z njimi o vpisu posojila za dograditev hidrocentrale v Vuhredu. Doslej so namreč podjetja vpisala le 22 milijonov dinarjev namesto 38, kolikor so se obvezala. Pri akciji za vpisovanje posojila je bilo tudi opaziti deloma nerazumljivo stališče nekaterih podjetij do vpisa posojila.

S PRORAČUNOM SO TEŽAVE

Na tej seji je bilo tudi precej govora o finansiranju iz proračunov. Položaj v proračunu bivšega radovljanskega okraja je dokaj kritičen. Zaradi izpada dohodkov v železarni je tudi v planu dohodkov OLO Radovljica primanjkljaj v višini 124 milijonov dinarjev, za preteklih 8 mesecev, do konca leta pa se predvideva še primanjkljaj v višini 4 milijonov dinarjev. Do tega izpada je prišlo zaradi povečanih materialnih stroškov in povišanega prometnega davka v železarni na Jesenicah. Precej boljši položaj je v proračunu bivšega kranjskega okraja, kjer se izkazuje primanjkljaj samo v višini 6 milijonov dinarjev.

Zaradi takega položaja je nujno potrebno, da občinski ljudski odbori pregledajo svoje stare proračune ter dodobra premislijo o upravičenosti novih proračunov za razdobje september — december. Narčevanje je v sedanjem položaju več kot nujno potrebno! (Nadaljevanje na 2. strani)

Kmetijski dan v Cerkljah

Največji dogodek bo razstava goveje živine - Posebne nagrade „Glasu Gorenjske“

V nedeljo 25. septembra bo v Cerkljah v okviru občinskega praznika Kmetijski dan. To nedeljo bo že zjutraj ob 7. uri v zgornji dvorani Zadrufnega doma otvoritev poljedelske, sadjarske in čebelarke razstave. Uro kasneje pa bo otvoritev razstave goveje živine pred Zadrufnim domom.

Vse to pripravljajo kmetijske zadruge na območju novega občinskega ljudskega odbora Cerklje in sicer Kmetijska

zadruga Brnikov, iz Cerkelj, Velesovega in Zaloga. Najboljši razstavljeni predmeti na tej razstavi bodo dobili razen pohval tudi nagrade. Tako so za razstavljen predmet za poljedelski razstavi predvidene nagrade v znesku 26.000 dinarjev, za sadjarstvo 25.000 dinarjev in za čebelarstvo 15.000 dinarjev. Prav tako bodo tudi nagradi kmetije, ki bodo razstavili najlepšo govejo živino z rodovniki, ka-

tero bo že pred tem izbrala posebna komisija, najlepša plemenska krava, bik in telica bodo prejeli za nagrado v nec in denarno nagrado. Skupna vsota namenjena nagradam za razstavljen govejo živino bo znašala 125.000 dinarjev. Najnižja nagrada, katero bo prejel razstavljenec znaša 1000 dinarjev. Nagrade za razstavljenca na tej razstavi so prispevali Kmetijska zadruga iz Cerkelj 50.000 dinarjev, Kmetijski zadrugi iz Zaloga in Brnikov po 25.000 dinarjev, Kmetijska zadruga iz Velesovega 20.000 dinarjev, OZZ Kranj 70.000 dinarjev in uredništvo časopisa »Glas Gorenjske« 12.000 dinarjev. Medtem ko bo živinorejska razstava zaključena že opoldne, bodo poljedelska, sadjarska in čebelarke razstava zaključene šele zvečer.

Isti dan popoldne pa bo v okviru Kmetijskega dne tudi kmečka »ohcet«. Ta kmečka ohcet bo takšna, kot so jo bili vajeni pri nas naši predniki. Skupaj bo sodelovalo pri tej ohceti precejšnje število svatov, ki bodo poročno balo vozili na sedmih vozovih. Pot bo vodila kmečko »ohcet«, ki bo šla že dopoldne iz Cerkelj, skozi Voglje, Voklo, Senčur, Visoko in Lahovče spet v Cerklje, kjer bodo kmečki fantje naredili preprezo, nakar bodo šli vsi sodelujoči pri ženitvenem obredu v Zadrufni dom na kosilo, kjer bosta oče in mati čakala nevesto in ženina. Po kosilu bo ženitvena ples in nato prosta zabava za vse.

F. B.

Slavnostni sprejem v Prešernovem gledališču

Preteklo soboto je priredila v počastitev 5-letnice obstoja v avli Prešernovega gledališča predsednica Sveta za kul-

turo in prosveto občinskega ljudskega odbora v Kranju Danila Grilova, sprejem za goste.

Sprejema so se udeležili številni politični, kulturni in javni delavci z Gorenjske in tudi nekaterih drugih krajev Slovenije. Na sprejemu smo opazili tudi predsednika odbora za kulturo in prosveto Zvezne ljudske skupščine Borisa Ziberla, zveznega poslanca Franca Perovška, sekretarja Sveta za prosveto in kulturo LRS Vlada Vodopivca, rektorja Akademije za igralstvo umetnost dr. Franceta Koblerja, predsednika OLO Kranj Mirana Košmelja, predsednika ObLO Kranj Vinka Hafnerja in druge.

Po slavnostnem sprejemu so se gostje udeležili otvoritve razstave Prešernovega gledališča v Mestnem muzeju, katero je otvoril predsednik Upravnega odbora PG France Bratkovič.

UREDNIŠTVO

Obvestilo bralcem, naročnikom in prijateljem našega lista

Prav gotovo ste opazili, da je izšla zadnja številka našega lista zgolj na šestih straneh in ne na osmih kot običajno. Zal je današnja številka prav tako na šestih straneh. Hkrati vas obveščamo, da bo izšla naslednja številka celo na štirih straneh.

Zakaj?

Verjetno vam je znano, da se v našem podjetju »Gorenjski tisk« dogajajo zadnje čase precejšnje spremembe. Do 1. oktobra bomo odprli lastno novo klišarno. Hkrati delamo tudi nove prostore za strojno stavnico, ki se bo preselila iz dosedanjih nehygieničnih in nove svetle prostore še ta teden. No prav zaradi preselitve teh strojev v nadstropje višje, so nastale te tehnične ovire, zaradi katerih moramo izhajati v zmanjšanem obsegu.

Naše cenjene bralce prosimo, da nam oprostite te neveselosti, ki so nastale zaradi tehničnih ovir, obljublamo pa, da bomo sedanje zmanjšano število strani nadoknadili našim bralcem, prej ko bo mogoče.

L. J.

V TOREK ZVEČER se je začelo X. zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Že v začetku zasedanja je bilo poudarjeno, da se v tem letu lahko bolj kot kdajkoli z upanjem gleda v bodočnost.

Osnovna vprašanja sedanjega zasedanja Generalne skupščine bodo po izjavi vodje jugoslovanske delegacije Koče Popovića: razorožitev, univerzalnost OZN, mirnodobna uporaba nuklearne energije in pomoč nerazvitim državam.

Že prvi dan zasedanja je bil odbit predlog sovjetskega predstavnika Molotova o sprejemu LR Kitajske v OZN. Proti je glasovalo 42, za pa 12 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Upamo, da slab začetek ne bo vplival na nadaljnji potek zasedanja.

V TEM TEDNU je obiskalo Jugoslavijo nekaj vidnih osebnosti in delegacij. Te dni se mudi pri nas bivši predsednik francoske republike g. Pierre Mendès - France. Je na privatnem obisku, vendar je izkoristil svoje dosedanje bivanje v Jugoslaviji za razgovore z vidnimi predstavniki naše gospodarske življenja. Sprejela sta ga tudi predsednik republike Josip Broz - Tito in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Prav tako je na privatnem obisku v Jugoslaviji tudi prvi podpredsednik sovjetske vlade g. Anastas Mikojan. On bo preživel pri nas svoj letni dopust. Tudi njega je sprejel predsednik republike Tito.

V torek je prispel na dvodnevni obisk tudi ameriški demokratični senator Keefower. V Jugoslaviji pa se mude trenutno tudi burmanska gosp. delegacija, ki se pogaja z našo delegacijo o sklenitvi gospodarskega sporazuma, sovjetska novinarska delegacija in delegacija finskih vojnih invalidov.

PO SOVJETSKO - ZAHODNONEMSKIH razgovorih v Moskvi, je prispela v Moskvo tudi delegacija Vzhodne Nemčije in je razgovarjala s sovjetsko vlado o novem statutu Demokratske repub. Nemčije. V torek je bil podpisan med SZ in Vzhodno Nemčijo sporazum, katerega osnovno določilo je, da lahko Demokratična republika Nemčija "nemoteno sklepa o notranji in zunanji politiki, vstevši sklepe o stikih z Zvezno republiko Nemčijo. Pri tem sporazumu gre predvsem za oslabitev pretenzi zahodnonemškega kanclerja dr. Adenauerja, da ima samo Bonn pravico »govoriti v imenu vse Nemčije«. Ta sporazum naj bi oslabil tudi zamisli Zahoda o poteh, ki naj bi pripeljale k združitvi Nemčije.

PRETEKLI TEDEN je bil podpisan tudi sovjetsko finski sporazum. Pravzaprav je bila samo nadaljšana sovjetsko - finska pogodba o prijateljstvu, sklenjena leta 1948. Najbolj značilno pri obnovi te pogodbe pa je dejstvo, da je sovjetska vlada privolila, da 42 let pred rokom izroči Finski svoje vojaško oporišče Porkalo, na katero je dobila pravico s pariško mirovno pogodbo.

Ta sovjetski sklep bo nedvomno pripomogel k zmanjšanju napetosti v svetu in k ureditvi položaja tudi v tem delu sveta.

ZARADI STAVK prometnega osebja v Parizu je ob koncu prejšnjega tedna glavno mesto Francije ostalo brez javnega prometa. Stavka še traja. Udeležuje se je kakih 20 tisoč delavcev in nameščencev, ki zahtevajo povišanje plač za 15%.

Promet se je povečal za 44%, poraba umetnih gnojil pa za 120% - Pred združitvijo KZ Kamnik in KZ Godič

Polletni občni zbor Kmetijske zadruge v Kamniku je pokazal, da kamniški združniki dobro gospodarijo. Zaupanje, ki ga imajo kmetovalci do svoje zadruge, je poudarjeno tudi v stalnem naraščanju članstva in dviganju prometa. Od novega leta je število članov naraslo za 25 odstotkov in znaša zdaj 91 članov. V okviru zadruge delujejo sadjarski, kmetijski, živinorejski, semenski, gradbeni in kreditni odsek. V prvem polletju je imela zadruška prometa v višini 48 milijonov 787.000 din ali za skoraj 44% več kot v istem razdobju lanskega leta. Največ odpade seveda na kmetijski odsek, ki je odkupil oziroma nabavil nad 17.000 kg raznih semenskih žit, 8000 kg semenskega krompirja, 13.000 kg močnih krmil in 1183 kg raznih zaščitnih sredstev proti sadnim in rastlinskim škodljivcem.

Poraba umetnih gnojil je na področju kamniške zadruge vsako leto večja in bo letos znašala okrog 250.000 kg proti 110.000 kg, kolikor ga je bilo porabljeno v preteklem letu. Samo za jesensko in pomladno gnojenje so naročili 180.000 kg.

Zadruška je organizirala tudi borbo proti sadnim škodljivcem s škropljenjem sadnih

dreves, vendar pa je bilo letos zaradi slabega vremena poškropljenih proti kaparju samo 5100 sadnih dreves, proti 11.000 v preteklem letu.

Živinorejski odsek je pričel s selekcijo živine. Zdaj ima pod molzno kontrolo 34 krav. Z majem se je pričelo v kamniškem okolišju z umetnim osemenjevanjem krav, pri čemer odpade na področje KZ Kamnik 50% do sedaj osemenjenih krav.

Cebelarski odsek je šele letos pričel z delom. Zadruška je prispevala svojim članom brezplačno po 3 kg sladkorja za vsak panj. Lesni odsek za-

druge je imel za 2 milijona din manj prometa, vendar več dobička kot lani. V vseh svojih poslovalnicah in skladišču je ustvarila zadruška nad 1 milijon dobička, ki ga bo koristno uporabila za napredek kmetijstva. Tudi pekarna kot samostojen obrat zadruge in gostilna v Tunjicah sta pokazali lep napredek v poslovanju.

Občni zbor je tudi pretresal predlog, da se kmetijski zadruški Kamnik priključi KZ Godič. To združitve pa mora potrditi izredni občni zbor, ki bo sklican v kratkem.

Zika

Delo ženskega društva v Loki Društvo se bo še nadalje razvijalo

Po zgledu ostalih krajev je bilo že lani oktobra v prisotnosti ljudskega poslanca Mire Svetinove tudi v Loki ustanovljeno žensko društvo, za katerega so pokazale žene veliko zanimanja ter so dosegle že prve uspehe. Prav tako je občinski ljudski odbor s predsednikom Svetkom Kobalom pokazal za delo in težave žena polno razumevanje.

V preteklem letu so žene priredile zelo uspešni tečaj, kjer so ogromno pridobile in si olajšale svoj, včasih zelo težaven življenjski položaj. Ta naloga pa je tudi ena izmed glavnih nalog ženskega društva, ki v zadnjem času zopet kaže, da se bo zelo lepo razvijalo. Društvo je sodelovalo pri pripravah za Dedka Mrza, organiziralo proslavo 8. marca ter sodelovalo pri vseh množičnih akcijah in proslavah.

Letos imajo precej obširen program. Urediti nameravajo primeren lokal za gospodinj-ski biro, kjer bi sprejemale žene dela pletanja, šivanja, krpanja perila, pobiranja zank na nogavicah itd., skratka, da bi ženo v poklicu razbremenile drobnega dela, obratno pa bodo žene - gospodinjice, ki so doma in bi želele kaj zaslužiti, dobile tu razna honorarna dela in zaposlitve: pomoč zaposlenim pri gospodinjstvu in pospravljanju, varstvo otrok ipd.

Govor je tudi o skupni pralnici, kar pa bi verjetno ne uspelo, ker bi bilo premalo interesentk. Zato naj se žene čim bolj zanimajo za delo društva, ker bo le tako možno ugotoviti vse potrebe pa tudi možnosti za uspešno delo. Na skupnih sestankih bodo žene ta vprašanja najbolje rešile.

V posebni točki dnevnega reda so razpravljali o bodočih nalogah svoje organizacije, ki bo sedaj skupna za vso Gorenjsko. Največ pozornosti bodo posvetili organizacijski krepitvi in ustanavljanju občinskih odborov Zveze vojaških vojnih invalidov. Razen tega pa še organiziranju invalidskega športnega tekmovanja na Gorenjskem, ki je v teku.

Po dokaj živahni razpravi, v kateri je bilo načetih precej misli in pobud, so delegati izvolili svoj 23-članski odbor in 9-članski izvršni odbor. Za novega predsednika ZVVI za Gorenjsko je bil izvoljen nosilec spomenice 1941, major Jože Breznik, medtem ko je bil za tajnika izvoljen Jože Cvikel.

Istočasno pa bo s tem rešeno vsaj delno eno izmed glavnih problemov obrtniških uslug, ki so v našem mestu zelo drage, zamudne in - redke. Morda bi žene podprle iniciativo, da bi se pri posameznih podjetjih osnovala uslužnostne delavnice, ki bi ženam pomagale reševati in nositi gospodinj-ske skrbi s hitrim, kvalitetnim in poceni popravilom. Vsaj za kovinsko, električno in mizarstvo stroko so pogojni za to že dani, z dobro voljo odgovornih činiteljev pa bi mogli dejavnost gospodinj-skega biroja ženskega društva v Loki še neprimerno bolj razširiti in povečati.

-jn

Pojasnilo k članku:

„Ako ti ne valja, možeš da ideš!“

Delo ObLO Cerklje

Nov občinski ljudski odbor Cerklje je imel dosedaj že dve seji. Medtem ko je na prvi seji razpravljalo o organizaciji dela v novi komuni je na 2. seji izvolil že pet svetov in pet komisij. Prav tako pa je določil tudi novih 9 krajevnih odborov, katerih sedeži bodo v Dvorju, Lahovčah, Poženiku, Stiški vasi, Senturški gori, Stefanji gori, Velesovem, Zalogu in Zg. Brnikih.

Začudilo nas je pisanje o razmerah v Vojnem počitniškem domu »Sloboda« na Bledu, predvsem o odnosu naše gospodinjice do vojnih invalidov. Resnici na ljubo moramo povedati, da se je ravno naše podjetje odločilo, da prevzame v času sezone večje število vojnih invalidov, ker so jih drugi obrati na Bledu odklanjali. V času sezone ni bilo zabeležiti nobenih nespornostov ali konfliktov z njimi in nam prav nič ni znane o kakšnih nameravanih sestankih in protestih.

Naše podjetje je nudilo vsem vojnim invalidom isto hrano in stanovanje kot vsem ostalim našim gostom, ki so vsi izključno oficirji JLA. Kot dokaz pa lahko predložimo

vsakemu na vpogled knjigo pritožb in pohval: Kopico pisem, ki so jih napisali ravno vojni invalidi v znak priznanja in zahval za lep dopust na Bledu v našem Vojnom odmarališču »Sloboda«. To je za nas merilo in tudi najboljša kontrola, da so gostinske usluge pri nas dobre in v zadovoljstvo vseh, ki so bili pri nas.

Želeli bi v bodoče, da se pri kritičnem pisanju le bolj objektivno ugotovi, kaj je resnica in kaj so le želje ali zahteve kakoga posameznika.

Člani kolektiva:

Prvi podpis nečitljiv, Dimitrovič Drago, Odar Ančka, Petelin Kati, Kavčič Marica.

Posvet s predsedniki občinskih odborov

(Nadaljevanje s prve strani)
DELOKROG TRZNE INSPEKCIJE IN SODNIKOV ZA PREKRŠKE

Precej je bilo govora o u-postavitvi raznih služb in inšpekcij v občinah. Izkazalo se je, da občinam, predvsem onim manjšim in zakotnejšim, primanjkuje precej kadra. Zato je bilo sklenjeno, da bodo delali tržni inšpektorji v krajski občini tudi v občini Cerklje. Občine Škofja Loka, Gorenja vas, Žiri in Zelezniški pa se bodo o delokrogu tržne inšpekcije na njihovem področju še dogovorile. Jese-niški tržni inšpektor bo delal tudi na področju Bohinja, radovljiški tudi na Bledu, medtem ko bo tržiški samo na področju Trziča.

Sodnik za prekrške v Kranju bo uradoval tudi v Cerkljah. Njegov kolega v Škofji Loki pa v obeh dolinah. Jese-niški v Bohinju, radovljiški na Bledu, tržiški pa samo v Trziču.

Na koncu so razpravljali tudi še o organizacijski strukturi Komunalnih bank na Gorenjskem. Dokončno o tem še niso odločili, vendar so sprejeli sklep, da je treba to problematiko še temeljito proučiti in šele nato smotno ukrepati.

S. B.

A.

Ljudje in dogodki

Kam, Argentina...?

Peron je odstopil. Oblast je prevzela vojaška junta. Začela so pogajanja z uporniki. Sovražnosti so ustavljene. — To so najnovejše vesti iz Argentine.

Peti upor, ki je v zadnjih nekaj mesecih izbruhnil v Argentini, je začel pretekli teden. Odkar je Peronova vlada hotela ločiti katoliško cerkev — ki predstavlja v Argentini močno gospodarsko in duhovno silo — od države, je nezadovoljna cerkvena hierarhija s pomočjo Vatikana in neprosvetljenih ljudi v sami Argentini, že večkrat poskušala zlepa ali zgrda prepričati to namero vlade in parlamenta.

Vsi dosedanji upori so bili manjši po obsegu, slednji pa je grozil, da bo prerasel v pravo državljansko vojno. Na strani uronikov so bile predvsem letalske in pomorske enote argentinske vojske.

Doslej položaj še ni jasen. Vojaške operacije so sicer po Peronovem odstopu prenehale, toda poulični nemiri v Buenos Airesu dajejo slutiti, da do pomiritve še ne bo tako kmalu prišlo.

Poglejmo na kratko, kakšna je ta dežela, o kateri se v teh dneh toliko govori.

ARGENTINA je zvezna republika. Sestavljena je iz 16 provinc in 10 ozemelj. Obsega približno 3 milijone kvadratnih metrov in ima nekaj več kot 16 milijonov prebival-

cev. Leži na jugovzhodu Južne Amerike.

Za razliko od ostalih južnoameriških držav, prevladujejo v Argentini belci. Posebno v zadnjih desetletjih, ko so nekatere druge ameriške države (predvsem ZDA in Kanada) ustavile priseljevanje, je priliv belcev — predvsem iz Evrope — močno narasel. V zadnjih 75 letih se je število belcev v Argentini podesteralo. V Argentino so se po drugi svetovni vojni zatekli vsi mogoči politični emigranti, med njimi precej nemških nacistov.

Gospodarstvo Argentine je zelo raznoliko. Argentina je ena gospodarsko najrazvitejših dežel Latinske Amerike. Še večje pa so nadaljnje možnosti za njen gospodarski razvoj. Prav to je vaba, ki privlači nove in nove naseljence. Dela je dovolj, saj je komaj desetina vse zemlje obdelane.

Doslej je vsa gospodarska dejavnost močno skoncentrirana na četrtini celotnega argentinskega ozemlja okoli Buenos Airesa, glavnega mesta dežele. Na tem področju živi tri četrtine vsega prebivalstva države, tu je tri četrtine vseh železniških prog in

90% raznih kulturnih ustanov.

Osnovni industrijski veji v Argentini sta tekstilna in prehrambena industrija, ki dajeta preko 50% narodnega dohodka. Razen tega so bila v zadnjih letih odkrita bogata ležišča nafte. Proizvodnja nafte znaša danes že 3,5 milijona ton letno.

Od kmetijskih pridelkov je najvažnejši izvozni artikel pšenica. Ogromno izvozijo tudi mesa, saj ima dežela preko 50 milijonov ovc in 34 milijonov glav goveje živine. Prevladujejo veleposestniki z več tisoč ha zemlje in s po 100 do 200 tisoč glavimi čredami goveje živine. Obdelovanje zemlje je zelo ekstenzivno in primitivno. Zato predstavljajo veleposestniki politično konservativno silo.

BOJ ZA OSVOBODITEV

Argentine začena hkrati s splošnim bojem južnoameriških držav za osvoboditev izpod španskega in portugalskega kolonialnega jarma. V začetku 19. stoletja se dvigne proti kolonialnim zavojalcem Brazilija pod vodstvom nacionalnega junaka Bolivar-a, leta 1819 pa general Sa-int Martin izbojuje dokončno neodvisnost tudi Argentini.

Lepote in znamenitosti Akropole privabljajo množice

Velemesto v bogastvu, razkošju in . . . bedi

(Nadaljevanje)

...VIHARJU KLUBUJEM — OSTANEM...

Na najvišjem in največjem delu Akropole se dviga največja umetnina vseh časov — Partenon. Zgrajen je bil v času Perikleja iz belega marmorja in obdan s 46 dor-skimi stebri. Ta mogočni hram je dolg 77 m in visok 22 m. Nad stebri so razni reliefi — prikazano je rojstvo boginje Atene, borba Atene in Pozejdona itd.

V notranjosti Partenona je bil slavni kip boginje Atene, ki ga je zgradil Fidija. Kip je bil visok 9 m, telo boginje je bilo iz slonove kosti, ogrinjalo pa iz zlata.

Vse te dragocenosti so bile uničene. Največjo škodo so povzročili Turki, ki so Partenon uporabili za skladišče municije. Eksplozija je tedaj mnogo uničila. Nekaj umetnin pa so odnesli Angleži v

šetjem so uničili Perzijci, zato je bil leta 420 pred našim štetjem zgrajen novi — »današnji«. Ker je bil v 6. stoletju spremenjen v katoliško svetišče in kasneje v času Turkov v harem, je ostala še vse do danes njegova prvotna notranjost nerešljiva uganke. Opaziti je le, da je imel vhod iz dveh strani — na jugozapadni v Pozejdono svetišče in na vzhodni v svetišče boginje Atene.

Največjo znamenitost Erehteona pa je na nasprotni strani marmornati balkon s šestimi kariatidami, od katerih pa so nekatere originalne in na vzhodni v svetišče boginje Atene.

ALI JE TO VSE?

Dolgo bi morali še naštevati in opisovati, če bi hoteli napisati vsaj delček te neuničljive veličine. Vsak kos marmorja pomeni nekaj svojega, vsak del zemlje kamor

stora za okoli 17.000 gledalcev. Sedeži so še dobro ohranjeni. Viden je tudi še kraj,

vede se razjeziš — kot da bi bil neuničljivi marmor sladkor, ki bi se ob dotiku poško-



× Partenon ×× Erehteon ××× Odeon Iroda Atika

kjer so imeli orkestro; pomembni može so imeli v sedežih vklesana svoja imena, v prvi vrsti pa so bili častni sedeži.

Dalje so tu še razni znameniti spomeniki, med katerimi je pomemben zlasti Lisikratov, dalje množica svetišč — Jupiterov in Tezejev hram, ob izhodu pa je grobišče z umetniškimi nagrobnimi kamni. To je samo delček najlepših umetnin.

Danes Akropolo obišče dnevno na stotine tujcev, domačinov in šolskih otrok. Vodiči imajo dela dovolj, stalno te zasledujejo stroge paznikove oči in ukazujoč glas: »Pazi, ne dotikaj se...« Včasih postane ta glas že zoprni, ne-

doval. Toda kaj bi bilo, če bi vsi prijemali in morda še pisali po stebrih, kariatidah, stopnicah itd.

Le kaj bi še ostalo po 2500 letih?

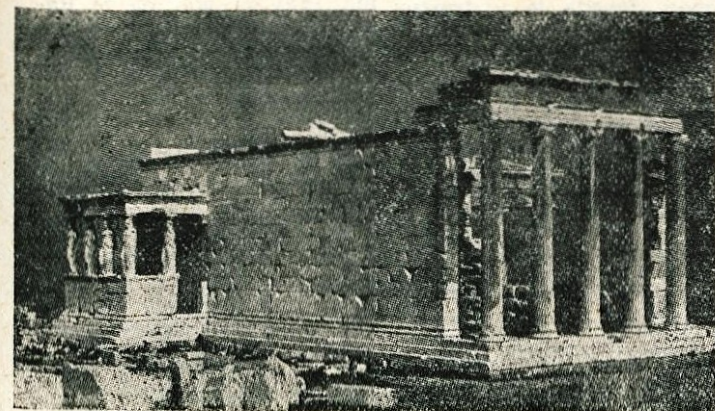
(Se nadaljuje)

L. Jeglič

Središče kovinske industrije na Trati

V loški komunici se poleg tovarne klobukov, ki ima že dolgoletno tradicijo, ter predilnice, razvija industrija zlasti v dveh smereh: v lesnoindustrijski (z Gradisom in lesnoindustrijskim kombinatom Jelovico, ki se ji bo priključila še Tovarna furnirja iz Borovelj) in kovinski, ki je še mlada in se šele razvija. Eno središče kovinske bo ostalo v Vincarjih, kjer sedanjemu »Motor« širi svoje obrate prav do Selške Sore, katere mu se pridružuje še mlada, komaj nekaj mesecev stara obrtna elektro - radio delavnica »Elra«. Drugi center pa bo nastal iz podjetja »Skip«, ki ga bodo razširili na 300 delavcev z adaptacijo bivših Hainriharjevih lesnih obratov na Trati, zraven kolodvora. Na razpolago je 20 milijonov kredita za gradnjo velike hale, tovarna pa ima možnost, da se razvije prav do Predilnice.

—jn



Erehteon z znamenitimi kariatidami

svoje muzeje.

Toda kljub namernemu uničenju, kljub ropanju in vremenskim neprilikam, je ostal Partenon ponosen, neuničljiv in večen zaklad Grkov.

KARIATIDE — NAJLEPŠI OKRAS EREHTEONA

Na levi strani veličastnih in masivnih stebrov Partenona so prav nasprotni — manj masivni — stebri Erehteona v jonskem slogu. Toda kljub temu je ta hram, ki stoji na mestu, kjer sta se borila boginja Atena in Pozejdon za nadoblast, zgovoren dokaz neuničljive umetnosti.

Zgrajen je bil v čast zaščitni mesta — Ateni. Stari hram iz leta 480. pred našim

stopiš je nekoč služil povsem drugemu namenu in še celo lega razmetanega, danes neoblikovanega, marmorja pomeni mnogo.

Ze vhod v Akropolo — veličastni stebri Propileja s petimi vrati — priča grško moč v boju s sovražniki. Nadalje je nadvse zanimiv Odeon Iroda Atika, zgrajen v rimskem stilu. Ta Odeon ima okoli 5 tisoč sedežev iz marmorja. Na tem kraju so še danes stalno operne predstave.

Nedaleč odtod je tudi najstarejše grško gledališče. V tem znanem Dionizevem gledališču so se prvič predstavili s svojimi tragijami Sofokleji, Evripidi, Ajshil in kome-diograf Aristofanes. Tu je pro-



Del velemesta Atene

Nerazumljiv postopek KZ v Homcu

Odločen odgovor članov SZDL na izzivanja homškega župnika

Na zadnjem sestanku članov SZDL v Radomljah, so se razgovarjali predvsem o novih krajevnih odborih in njihovi vlogi.

Na območju bivše radomeljske občine bodo štirje krajevni odbori, in sicer v Radomljah, Rovah, Homcu in Preserjah. Čaka jih precejšnje in odgovorno delo, saj si domačini prizadevajo v Radomljah urediti cestno kanalizacijo in zgraditi vodovod, kar je želja večine prebivalstva. Poleg tega si želijo urediti še cestno razsvetlavo in popraviti most čez Bistrico. Ob podpori vsega prebivalstva bodo vsi odbori svojo nalogo nedvomno izvršili, saj so Radomeljčani in okoličani znani po svoji delavnosti in prid skrupnosti. Teko so si pred dvema letoma zgradili velik sodoben kulturni dom, ki je središče kulturne dejavnosti v kraju in ki je Radomljam lahko le v ponos.

Radomeljčani prav tako želijo, naj občina izposluje osamosvojitvev opekarne in lesnoindustrijskega obrata, ki sta v sklopu ljubljanskih podjetij. Ta želja prebivalstva je povsem upravičena, saj v teh dveh podjetjih ustvarjajo dohodek le domačini, ki so tam zaposleni. S tem bi se dohodek komunne nedvomno precej povečal, in bi kraji, kjer prebivajo zaposleni delavci teh podjetij, od tega tudi imeli precej korist.

Udeleženci sestanka so kritizirali nerazumljivo samovoljnost nekaterih članov kmetijske zadruga v Homcu, ki je privatniku prodala vaško mlatilnico, šolsko ograjo in razno orodje. To je zadruga storila na predlog Jožeta Rodeta, ki je obenem tudi cerkveni ključar, poleg tega pa še eden najmočnejših kmetov v Homcu. Mlatilnico so prodali z izgovorom, da je pokvarjena in neprimerna za uporabo, denar od izkupička pa bi naj uporabili za nakup raznih umetnin gnojil. Mali kmetje so tej prodaji nasprotovali in to povsem upravičeno. Če je bila mlatilnica dobra za privatnika, ki jo je kupil, bi bila dobra tudi za zadrugo. Na sestanku so mali kmetje in drugi člani SZDL ugotovili, da takšno delo kmetijske zadruga v Homcu ni v prid združništvu, saj je mlatilnica last

vaške skupnosti in naj bi jo tudi ona koriščala in upravljala, medtem ko šolska ograja in orodje sploh ni bila last zadruga.

To pa še ni vse, kar v Homcu ni v soglasju z razvojem naše socialistične družbene ureditve. Na sestanku so člani SZDL ostro obsodili tudi delovanje homškega župnika Babnika, ki povsem načrtno in premeteno nagaja družbenim organizacijam in hoče z raznimi cerkvenimi obredi preprečiti praznovanje naših narodnih praznikov ter drugih ljudskih manifestacij.

Tako je nameraval organizirati »žeganje« orgel v homški cerkvi prav na največji praznik naših delovnih ljudi — 1. maja. Ker se je bivši občinski ljudski odbor Radomlje temu Babnikovemu izzivanju upri, je žeganje orgel prestopil kar na 24. julij, ko so Radomeljčani proslavljali svoj občinski praznik. Nekam čudno je, da župnik Babnik ni mogel izkoristiti za to cerkveno prireditev eno izmed enajstih nedelj med prvim majem in 24. julijem. Ko pa so 11. julija letos okoliški kmetje praznovali 20. obletnico velike stavke v papirnici na Količevem, je homški župnik Babnik organiziral romanje na Brezje z več kmečkimi vozovi. Na sestanku so navzoči ugotovili, da je cilj takšnega ravnanja in izzivanja župnika Babnika razbijati praznike naših delovnih ljudi. Ali ne izkorišča ta župnik verska čustva državljanov za zahrbtno politične akcije proti naši družbeni ureditvi?

Na sestanku so navzoči člani SZDL soglasno sklenili, da pošljejo resolucijo Verski komisiji pri izvršnem svetu LRS v kateri obtoče obsojajo razbijaško delovanje homškega župnika Babnika in drugih njemu podobnih organizatorjev klerikalnih akcij proti naši družbeni ureditvi.

Člani SZDL so na koncu sestanka poudarili, da ni nihče proti veri ali verskim obredom, da pa bodo najodločnejše zavračali vsaka dejanja, ki žalijo čustva in ponos naših delovnih ljudi.

C.

DRUŽINSKI POMENKI

Pomenki o jesenski modi

Jesen nas tokrat razveseljuje s številnimi modnimi novostmi, s katerimi bomo v naše oblačenje lahko vnesle več raznovrstnosti in fantazijske širine.

Novi modeli so v glavnem obdržali ublaženo linijo A, ki nam jo je prinesla pomlad in smo jo pri nas prikrojile potrebam delovne žene. Ramena so ostala rahlo zaokrožena, celotna silhueta oblek je nežna, nekoliko podaljšana in ne poudarja pasu in bokov. Dolžina krila se sploh ni spremenila.

Zelo so priljubljene dvo-delne obleke s krajšimi ali daljšimi jopicami. Dnevne obleke so ozke in enostavno krojene. Popoldanske in večerne obleke pa imajo zelo široka krila, večinoma plisirana in jih nosimo preko nabranih in naškrobljenih spodnjih kril. Obleke iz lahkih tkanin v svetlih barvah nosimo lahko jeseni in pozimi, dopoldne in popoldne. Samo okrase in torbice bomo spremenile.

Recept

Okusna zimska solata

Zanjo potrebujemo 1 kg zrelih paradižnikov, 1 kg zelene paprike, pol kg čebule, sol, česenj, 1 žlico sladkorja, tri četrt litra kisa, eno osminsko litra olja.

Paradižnik, čebulo in papriko zrežemo čim drobneje. Nato zlijemo kis v lonec, mu dodamo še olje, sladkor in sesekljan česenj ter pustimo, da zavre. Tedaj stremo vanj zrezano solato in jo prevremo. Ohlajeno denemo v kozarce in zavežemo. Če je preveč tekočine, jo odlijemo.

Plašči so udobni in široki, pa tudi prilagajajoči (redingoti). Krzno je zanje najboljši okras. Zelo so lepi kompleti: plašč in krilo, plašč in kostim ali plašč in jopica iz istega blaga.

Kostimi imajo klasičen kroj, pa tudi nova linija, v začetku še nesimpatična je postala že sprejemljiva in celo lepa. Prilagoditi se je morala željam in okusu žena, ki želijo, da vsaka moda združi svoje novosti z lepoto in korigirnostjo. Lahki kostimi fran-

Moda



Nova linija jesenskega kostima je prav prikupna

coskega kroja so postali nepogrešljiv del ženske garderobe. Z ozkimi ali širokimi krili, z enojno ali dvojno vrsto gumbov, z ovratniki in žepi nam nudijo vse polno možnosti za razne spremembe. Ze majhen detajl, izbran s pazljivostjo in okusom, bo dal nov in prijetno osvežujoč izgled vsakemu kostumu, ki ga že dalj časa nosimo.

Jesenska moda nam predlaga tweed, pa tudi vse do sedaj nošene tkanine. Te novice se bodo prav gotovo razveselile vse ženske, ki imajo smisel za lepo, okusno in praktično oblačenje.

Najpogostejše barve v letošnji jeseni so temnosivi toni, beige in temnorjava barva, oljčno zelena, vsi odtenki rdeče (od česnjeve do temnordeče barve burgundskega vina), polni in zvočni toni modrine ter klasična črna barva za večerne in svečane popoldanske obleke in kostime.

GLAS GORENJSKE

Izdaja:

Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje »GORENJSKI TISK« Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor in odg. urednik: Slavko Beznik.

Urejuje: uredniški odbor.

Telef. uredništva in uprave 475 / Tek. rač. pri KB Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev polletna . . . 200 dinarjev četrtletna . . . 100 dinarjev Posamezna šte. stane 10 din

OBRAZI IN POJAVI

„ex“ . . .

Ta besedica ne sme nikakor vzbuditi pribralcih kakršnihkoli asociacij o izpraznjenju kozarcev »do dna«, temveč mora doseči tisti smisel, ki ga pravzaprav ima: torej »ex« = bivši!

Besedica »ex« sama na sebi ne vzbuja pozornosti, če jo uporabljamo v taki zvezi, da je umestna in upravičena. Toda če jo uporabljamo na takih mestih, ko lahko dobi nek čuden prizvok, je njen smisel sila izpremenjen, tako da je lahko tudi škodljiv!

Zakaj torej gre? Zadnje čase opažamo, da je večina podjetij začela posvečati več pozornosti reklamam. In to vsakovrstni. — Prav! Pravilno, če je to potrebno in če koristi podjetju pri zvišanju blagovnega prometa. Toda zdi se mi, da je v določenih primerih reklama nekaterih podjetij nenačelna in morda celo škodljiva! Morda se motim — upam pa da ne!

Recimo: v reklamnih časopisnih oglasih zasledimo tudi Tovarno mila iz Pirana, vendar pod stalnim uradnim naslovom še besidici »ex Salvetti«. Dalje: Tovarna ribjih konzerv Arrigoni — »ex Ampeleas«, Tovarna keksov Bjelovar — »ex Koestlins«, itd. Zanimivo je, kako je tovarna obutve »Peko« (ex Triglav (!)) našla pravzaprav salomonsko rešitev pri preimenovanju svojega podjetja. Da ji ne bi mogli očitati vrnitve na staro ime »Peko« (kar je bila kratica za ime Peter Kozina), so naziv »Peko« utemeljili: to vendar ni »Pe-ko«, temveč P-roizvodnja E-legantne K-akovostne O-butve. — V Kranju imamo tudi tak primer. Verjetno so Kranjčani že opazili po mestnih ulicah tricikel, ki razvaža blago iz trgovine »Izbira« potrošnikom na dom. Toda na triciklu lahko preberemo tole: »Samostojna trgovina »Izbira« — bivši Terčoni!»

Zakaj vse to?

Ali si podjetja ne morejo utreti poti na tržišče, ali si ne morejo pridobiti kupcev s svojimi sedanji uradnimi imeni? Ali ne bi mogli naše kupce naučiti na nova sodobna

imena tvrdk? Kaj torej zasledujejo podjetja s starimi nazivi? Večjo prodajo? Pridobitev morda onih »starih«, »dobrih« in »donosnih« strank? Ali ne morejo naša podjetja prodreti na trg z blagom, ki ga imajo danes na zalogi? In resnici na ljubo tista podjetja, ki se potrudijo, imajo lahko res pestro izbiro. — Toda to naj bo kvalitetno blago, postrežba naj bo solidna, vljudna! Pri samem poslovanju bodimo iznajdljivi, seveda v korist potrošnika in to bo najboljša reklama! Verjemite!

Morda bo kdo ugovarjal, da stare, na inozemskih tržiščih že dolgo vpeljane tvrdke trpijo škodo zaradi preimenovanja. To morda do neke mere drži. Vendar ali se ne spodobi, da se tudi inozemski kupec navadi na novo ime podjetja! Če bo želel kupiti blago od določenega podjetja, ga bo kupil ne oziraje se na to, ali se podjetje imenuje tako ali »ex« . . . Saj bo vendar kupil blago in ne imena.

Za moralo gre! Za določeno trgovsko moralo! Imenoval jo bom »socialistično«! In v ušesih slišim tak prizvok te besede, ki ga le-ta mora imeti!

All smo dovolj storili za prevzgojo našega trgovskega kadra v socialistične trgovce? In to socialistične trgovce z dušo in telesom. Take trgovce, ki se bodo borili med seboj za blago, toda na način, kdo ga bo ceneje posredoval potrošniku? — Zdi se mi, da smo v tem oziru šele začeli orati ledino.

Sicer so še marsikateri objektivni pogoji, ki v določeni meri onemogočajo oziroma hromijo to borbo v dobro potrošnika. Vendar, še več je subjektivnih napak. — Prav zato lahko s solidno trgovsko moralo precej več storimo kot z »ex« imeni!

Ceneno in kakovostno blago je najboljša reklama!

★

P. S. Ta skromni sestavek si je izmislil in napisal državljani FLRJ, »ex« državljani kraljevine SHS!

Pri izvidnikih - prijateljih v Novem Sadu

»Savez izvidnikov Srbije« je največja taborniška organizacija v Jugoslaviji. V svojih vrstah vključuje okoli 5000 članov, kljub temu da njene enote obstojajo le v nekaterih mestih. Med najdelavnejše člane srbskih izvidnikov sodi enota v Novem Sadu, zato je bil v Kamenici pri Novem Sadu tudi prvi zlet srbskih izvidnikov in planink.

Odnosi med našimi in srbskimi taborniki so prav dobri. Slovenski taborniki smo se prvič spoznali z njimi na drugem zletu tabornikov Slovenije na Otočnem pri Celju. Povabilu srbskih tovarišev v Novi Sad na svoj prvi zlet smo se z veseljem odzvali. Vsega skupaj iz Ljubljane, Maribora in Domžal nas je bilo le 25. Po dolgi vožnji, ki je trajala vso noč, smo se končno pod vodstvom načelnika Združenja tabornikov Slo-



Taborniki »Lipov list« postavljajo ogenj

venije Rudija Wolleta našli na postaji v Novem Sadu in se skupaj z izvidniki iz Beograda odpeljali v 5 km oddaljeno Kamenico. Tu smo si v parku postavili šotore v polkrogu z zastavo v sredi. Ker je bila slama mokra, smo si ležišča uredili z odejami.

Prvi dan našega gostovanja

Rezultati nedeljskih tekem

Medvode : Bled 7:2, Mladost B : Jesenice 2:3, Ločan : Svoboda 7:1, Bohinj : Prešeren 2:1, Tržič : Triglav B 4:2. Mladinci : Jesenice : Mladost 2:2, Tržič : Ločan 3:3, Triglav : Svoboda 6:3, Prešeren prost.

Pionirji : Bohinj : Prešeren 2:1, Naklo : Bled 1:0, Tržič : Mladost 0:1, Triglav prost.

v Novem Sadu je potekal bolj v pripravih in spoznavanju okolice ter svojih tovarišev. Največ je bilo Beograjčanov, mnogo pa tudi izvidnikov iz Vojvodine, medtem ko jih je bilo iz Južne Srbije bolj malo. Vsega skupaj iz Srbije, Hrvatske, Bosne, Makedonije in Slovenije nas je bilo okoli 2000.

V naslednjih dneh smo si ogledali Novi Sad ter razstavo izvidnikov Srbije, ki prikazuje njihovo delo ter uspehe ene najboljših mladinskih organizacij. Mesto je lepo in moderno urejeno, poživljajo ga parki in široke ulice z drevoredi, na nasprotni strani Donave pa se dviga daleč vidna trdnjava Petrovaradin.

Otvoritve prvega zleta »Saveza izvidnikov in planink Srbije« so se udeležili mnogi predstavniki družbenega in političnega življenja Novega Sada. Vse navzoče je pozdravil ob otvoritvi general Jesič, ki je v spremstvu načelni-

ka zleta pregledal dolge vrste tabornikov. Za njim je pozdravil vse prisotne tudi načelnik Združenja tabornikov Slovenije Rudi Wolle ter jim želel mnogo uspeha.

Zvečer so rakete naznanile



Pred kuhinjo v taboru

pričetek večernega programa s tabornim ognjem. Na zletu je delovala tudi posebna ra-

Dober dan za kranjske nogometaše Zmaga Triglava . . .

V nedeljo je nogometno moštvo športnega društva »Triglav« iz Kranja gostovalo na dokaj »vročem« terenu v Postojni. Toda kljub temu so bili Kranjčani uspešni in so premagali sicer dobro moštvo Postojne s 4:1 (4:0).

. . . in Mladosti

Po povprečni igri je preteklo nedeljo moštvo straziške »Mladosti« odpravilo ljubljansko »Ilirijo« z nadpovprečnim rezultatom. Zmaga domačinov je zaslužena, vendar nekoliko previsoka. Neučinkovit napad gostov ni izkoristil nekaj idealnih priložnosti, da bi dosegel vsaj častni gol.

»Mladost« je bila v premoči pretežni del prvega polčasa, medtem ko so gostje precej nevarno napadali nekaj pred koncem prvega in v začetku drugega polčasa.

»Mladost« je tudi tokrat dokazala, da je — čeprav novince — kandidat za eno boljših mest na lestvici ljubljansko-primorske lige.

Prvi polčas tekme je potekal v izraziti premoči gostov, ki so igrali zelo lepo, ne le za oko temveč tudi učinkovito, tako da so imeli na svoji strani vse gledalce, ki so jih za lepo igro nenehno nagrajevali s ploskanjem. Vsi štirje goli so bili efektni. V drugem polčasu pa je bila igra enakovpravna, zlasti zaradi dokaj ostre igre domačinov.

Gole so dosegli za »Triglav« Mihelčič 3 in Podlipnik 1.

NK »Ločan« : NK »Svoboda« 7 : 1

V prvenstveni tekmi gorenjske nogometne podzveze je preteklo nedeljo najstarejša loških nogometašev dosegla ponovno veliko število golov proti tehnično sicer šibkejšemu, a po žrtvovalnemu in simpatičnemu moštvu iz Senčurja.

Kamnik v borbi za obstoj

Kamničani so v spomladanskem delu prvenstva druge odbojbarske zvezne lige ostali brez točke na zadnjem me-

stoj, zato se morajo v jesenskem delu potruditi, da nadomestijo zamujeno. To nedeljo so na svojem terenu dosegli že tretjo zaporedno zmago. Premagali so Fužinarja iz Raven s 3:2 (15:7, 13:15, 16:14, 12:15, 15:11) po lepi in zanimivi borbi. Če hočejo ostati v ligi, morajo v preostalih štirih tekmah, ki jih igrajo na tujem terenu, doseči še tri zmage, medtem ko bi jih pri dvojnem porazu utegnili rešiti samo boljše razmerje v nizih.

P. U.

Šah Kamnik premagal Črno

V šahovskem moštvenem prvenstvu kamniškega šahovskega kroga je Kamnik premagal Črno s 5:5 : 2:5, Domžale pa Duplico z 8:6.

Jeseniški šahisti izpopolnjujejo svoje znanje

Delo šahovskega kluba na Jesenicah je že precej znano. Zaradi predvidenih kvalitativnih prireditev pa so jeseniški šahisti sklenili pristopiti k smotnemu delu in študiju. Naprosili so mednarodnega šahovskega mojstra Stojana Puca, da bi vodil tečaj, katerega bodo obiskali vsi člani kluba.

Mojster Puc bo njihovo znanje izpopolnil in veliko pripomogel k kvalitetnejšemu delu kluba. Klubski lokal, ki jim je lahko v ponos je stalno zaseden; v njem odigravajo nenehno razne turnirje. Poleg lepega klubskega prostora imajo tudi bogat inventar: nove šahovske ure, ki so jih nabavili iz Zapadne Nemčije ter brzoturnirsko uro, ki je izdelek neke nizozemske tvrdke in je članom v posebnem ponos, ker je edina tovrstna ura v Sloveniji.

P. U.

DELO SVOBOD NA GORENJSKEM

PRED III. KONGRESOM NA JESENICAH



»Anton Tomaz Linhart« v Radovljici pred novo sezono

»Trudimo se, da bi pridobili čimveč delavcev . . .«

22. in 23. oktobra bo na Jesenicah kongres kulturno-umetniških društev in DPD »Svoboda«, na katerem bodo razpravljali o dosežanjem delu prosvetnih društev in njihovih zvez, o bodočem delu, o novem statutu, načinu splošnega izobraževanja itd. Za ta kongres se pri društvih že z zanimanjem pripravljajo.

Pred dnevi sem se oglasila pri predsedniku Kulturno-umetniškega društva »A. Tomaz - Linhart« v Radovljici tovarišu Muleju z namenom, da se pomeniva o delu društva in o pripravah za kongres »Svoboda«. Tovariš Mulej je kot ravnatelj radovljiške gimnazije precej zaposlen, vendar še vedno rad pomaga pri razvoju društva in govori o njegovem delu in uspehu.

»Zanima me delo vašega društva, katero je, kot vem, doseglo že lepe uspehe — predvsem dramska sekcija?»

»V našem društvu sodeluje dramska, pevska, splošno-izobraževalna in godbena sekcija ter študenti — akademiki. Skupno ima naše društvo 125 rednih in 56 podpornih članov. Seveda je v društvu še vedno največ nameščencev, čeprav se trudimo, da bi pritegnili čimveč delavcev.«

Njihov trud ni ravno brez uspehov, saj imajo sedaj 33 članov iz vrst delavcev, pohvalno pa je tudi, da je precej zanimanja med gospodinjami.

»Največje zanimanje je za dramsko sekcijo, v zadnjem času pa se je močno okrepila tudi pevska. V pretekli sezoni so pripravili celo samostojen koncert in tudi gostovali. Predvsem pa je treba govoriti o naših najpožrtvovalnejših delavcih — igralcih.«

Ze sam repertoar v minuli sezoni govori, koliko truda so vložili v dela, saj so nastudirali nekaj res kvalitetnih del kot so »Mladost pred sodiščem«, Finžgarjevo »Razvalina življenja«, Dva ducata rdečih rož, P. Stadlerjevo »Ponos za ponos«, O. Wüchnerjevo »Pastirček Peter in kralj Maliban«, razen tega pa so sodelovali tudi še pri nekaterih slavnostih. Zdi se mi, da je treba posebej omeniti njihovo zadnjo predstavo »Hasanaginico«, katero so igrali na prostem.

Delo ni bilo lahko. Največji problem jim je prostor, saj se morajo večkrat sestajati v privatnih kuhinjah na svojih bralnih vajah. Le zadnje vaje imajo na odru, kjer pa je zopet neznošen mraz, razen tega je težava z zaposlenostjo igralcev itd. Toda kljub temu nočejo kloniti, vsako leto upajo, da bodo le dobili ustrezne prostore. Letos njihovo upanje verjetno ne bo zaman!

Prav bi bilo, da bi za svoje delo dobili priznanje. Vendar

L. J.

Radovljica bo dobila Pokrajinski muzej

V ponedeljek, 12. septembra se je v Radovljici prvič sestal upravni odbor novo ustanovljenega pokrajinskega muzeja. Ta bo imel svoje prostore v graščini v Radovljici. Upravni odbor je sprejel vrsto važnih sklepov in ukrenil vse potrebno, da bo muzej začel takoj z delom. Za muzej, ki bo imel prirodopisni, arheološki in etnografski oddelk, dalje oddelk, ki bo prikazoval podatke o socialnem gibanju, o sodelovanju Gorenjcev v narodnoosvobodilnem boju itd., bodo pričeli zbirati potrebno gradivo.

Kot veja pokrajinskega mu-

P. U.

Šola se je začela

V Domžalah je zopet živahno. V dom UT je prišlo te dni 65 gojencev; v prvem letniku jih je 26, v drugem 7, v tretjem 17 in v četrtem 15. Otvoritvena proslava je bila 15. t. m. Govoril je ing. doc. Ivan Vizovišek, ki je zbranim orisal pomen izobraževanja za usnjarsko stroko, katere potrebuje mnogo kvalificiranih ljudi.

Letos je med gojenci tudi 7 deklet (dve iz Srbije) in nekaj Makedoncev, Srbov, Dalmatincev in Vojvodincev. Kar leto pisana družba mladih ljudi, ki so se kaj hitro znašli pri delu in spoznali pri igri.

Hruščičani slavijo 25-letnico godbe

V soboto in nedeljo je bilo na Hruščici veliko slavlje. Tamošnja godba na pihala, ki deluje v okviru prostovoljnega gasilskega društva in je poznana kot ena najagilnejših v gornjem gorenjskem kotu, je praznovala 25-letni jubilej svojega obstoja. Godba je priredila v soboto zvečer samostojen koncert.

Zelo zanimivo kroniko o delovanju godbe je podal njen predsednik Ivan Erjavec. K jubileju so godbi čestitali Ivo Ščavničar v imenu komunskega komiteja ZKS in SZDL, Jože Terseglav v imenu operativnega gasilskega vodstva, Bine Kobentar v imenu jeseniške gasilskega društva ter Ivan Žen v imenu jeseniške godbe na pihala.

Gorenjski pionir

Burmanska pripovedka

STAVA ZA LADJE

Nekoč je živel lastnik ladje, ki je bil zelo požrešen na denar. Kadarkoli je izplačeval zaslužek svojim ljudem, je vselej našel razlog, da jim je nekaj odtrgal od mezd. Plovba po reki Iravadi je običajno trajala dva ali tri mesece, zaslužek ladjarjev pa je bil precejšen, ker so med potjo fantje živeli na gospodarjeve stroške, zaslužek pa so dobili šele ob koncu plovbe. Toda ravno zadnji dan potovanja si je gospodar vedno o-mislil kako ukano, ali pa je izzval kakega fanta, naj stavi z njim in tako je bil najlahkovernejši med njimi ob ves zaslužek.

Nekoč so, zadnji dan potovanja je bil, prispeli v neko vas. Januarja je bilo in reka je bila mrzla kot led. Ladijski lastnik je rekel:

»Rad bi videl, ali imam med svojimi ladjarji kakega hrabrega fanta. Če zmore kdo brez obleke preživeti vso noč v vodi, mu podarim vse svoje ladje. Če pa ne bo zdržal v vodi do svita, bo izgubil svojo mezdo. To je poštena stava. Jo kdo sprejme?»

Vsi ladjarji so bili krepki, pogumni fantje in takšno stavo bi radevolje sprejeli, če ne bi od poprej poznali svojega gospodarja in bi ne vedeli, da kaj rad z zvijačo spravi človeka ob ves denar. Pa vendar je neki trmoglav, ki je imel sebe za bistroumnejšega od svojega gospodarja, privolil v stavo. Slek se je in stopil v vodo. Šklepetal je z zobmi, od mraza se je tresel po vsem telesu, vendar je ostal v vodi. Minevale so



»Ogenj je ogenj,« pravi ladijski lastnik, »in dokler ga gledaš, te greje. Sam si kriv, da si izgubil stavo.«
Ladjar mu ni hotel več odgovarjati, stopil je iz vode, se oblekel in sedel k tovarišem.
»Vi morda mislite, da sem tepec, ker sem izgubil stavo. Resda sem včasih neumen, to resda je treba speči prašička na ražnju, mi ni nihče kos.

Celo naš pametni gospodar ne ve, kako se da najbolje speči svinjske parklje.«

Zaradi uspele ukane je bil ladijski lastnik židane volje. Toda zdaj mu ni bilo prav, da taisti ladjar pripoveduje, kako zna najbolje speči svinjske parklje.

»Prejle sem pri stavi dobil tvoj zaslužek,« je rekel ošabno, »zdaj se pa širokoustiš, da ne znam speči svinjskih parkljev.«

»Morda znaš speči kako drugo vrsto mesa,« mu odvrne ladjar, »toda gospodar pričam sem, da ne znaš speči svinjskih parkljev.«

»No, svinjske parklje imam ravno pri sebi,« odgovori ladjar. »Dal ti jih bom, pa jih speči. Če se ti posreči, ti bom sedem let za sužnja, če pa ne, mi boš ti dal vse svoje ladje. Stava je poštena in če misliš, da veš, kako je treba peči svinjske parklje, jo sprejmi.«
Lastnik ladij je stavo sprejel.

Ladjar mu je prinesel parklje in rekel: »Tule jih imaš, pa jih speči!«

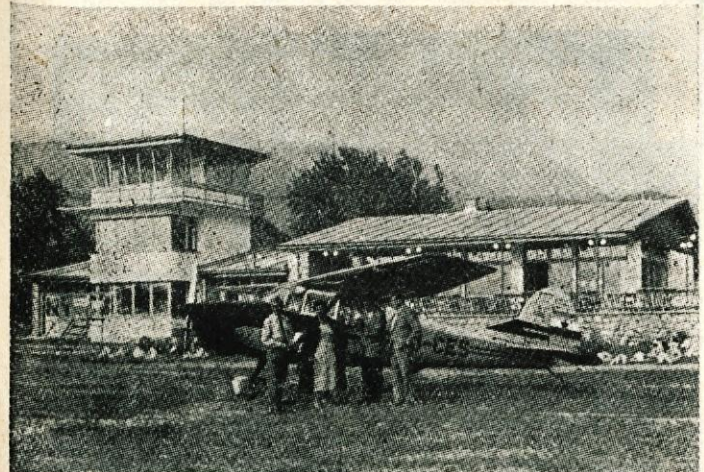
»Kje pa je ogenj?« vpraša ladijski lastnik.
»Ogenj je tam na bregu reke,« odgovori ladjar in se od srca nasmeje.

»Toda ta ogeni je več kot pol kilometra oddaljen,« reče ladijski lastnik srdito.

»Ogenj je ogenj, si pravkar rekel,« odgovori ladjar, »in če je bil dovolj močan, da je mene ogrel, bo tudi tebi zadostoval, da boš spekel parklje. Vidim, vidim, da ne znaš speči parkljev. Stavo sem dobil in ladje so moje!«

Alpski letalski center - Lesce - Bled - zarodek bodočega Slovenskega aero-transporta

(Nadaljevanje in konec) Prav tako je leško letališče pomembno tudi za vzgojo mladih pilotov, jadralcev in padalcev. V teh tednih se pripravljajo na svojo veliko preizkušnjo. Za zaključek sezone, ki bo v začetku meseca oktobra, bodo imeli veliko tekmovanje, na katerem bodo mladi jadralci in padalci pokazali svoje znanje in sposobnosti. Sodelovali bodo člani Aero - klubov z Gorenjske. Padalci so imeli v tem letu že okoli 360 skokov, ali 80 več kot so jih v začetku leta planirali. Sedaj imajo okoli 70 aktivnih padalcev. Tudi jadralci so bili zredno požrtvovalni. Imeli so 1100 poletov s pomočjo vitle in 338 poletov z aerozaprego. V tem letu je 30 jadralcev v tečaju osvojilo 75 diplom — izpitolov za posamezne kategorije letenja. Pogoji za osvojitve posameznih diplom, »A«, »B«, »C« itd. niso tako lahki in niti enostavni. Pogoj za osvojitve srebrne »C« značke je 5 ur 30 minut jadriranja v zra-



ku. Letos ga je izpolnil le Albin Novak, drugim pa je šlo za nekaj minut navzkriž. Pet ur in pol jadriranja v zraku, če vemo, da ga motorno letalo dvigne le 300 metrov nad letališče, ni nobena šala. Treba je poznati vremenske pogoje in temeljito tehniko jadriranja. Saj se mora jadra-

lec dvigniti do 3000 m visoko, če hoče doseči tak čas. Zato pa mora znati izkoristiti zračne tokove in veter. Tudi jadralec, ki se nauči letenja z aero - zaprego, ima potem kvalifikacijo, da lahko leta in pristaja in vseh letališčih v državi. Do sedaj je bilo takih jadralcev na Gorenjskem 24, letos pa se je število povečalo za nadaljnjih 27. Dinko Črne, Polde Tratar, Jože Kus, Jože Celar in Zvone Labura pa so se v tem letu izurili za pilote motornih letal in bodo v prihodnjem letu opravljali državne izpite. Nadalje se v Lescah stalno vadi 12 rezervnih oficirjev JLA — pilotov z Gorenjske. Zaradi naglega porasta zanimanja za te vrste športa, so že začeli razmišljati o dopolnitvi letiškega parka, kajti sedanje število jadralnih letal ne zadostuje več. Ob zaključku pa še to. Naši gorenjski jadralci so v zadnjih letih preizkusili ta teren in so ugotovili, da so tu iz-

● Mali oglasi

Pianino kupim. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Takoj«. **Prodajam** košarico za dojenčka, dobro ohranjeno, z vložkom. Košarica je na kolesih in lično izdelana. Naslov v upravi lista. **Prodajam** citre. Naslov v upravi lista. **Prodajam** 8 vitrin uporabne kot police za trgovino, izložbena okna ali skladišča, velikostensko uro, kartotečno in druge omare, pisalno mizo ter drugo. Ogleđ vsako dopoldne Kranj, Prešernova 12/I.

Razstava

ZEBELJ IN VIJAK
od antike do danes
2. do 10. oktobra v Kropi

Prodajam se štedilnik prosto stoječ z dve in pol kurilnimi ploščami, obložen s ploščicami ter cca 7 kvadratnih metrov ploščic za oblogo stene. Informacije na Obrtni zbornici Kranj, Maistrov trg 9. **Prodajam** enostanovanjsko hišo, vseljivo in 2 nji v Kamni gorici. Naslov v upravi lista.

sta. Informacije: Kralj, kovač, Kamna gorica 38.

Prodajam »Gorenjsko narodno nošo« (moško) kompletno. Tomazin Ciril, Naklo 94.

Prodajam lepega voliča ali ga zamenjam za telico. — Praprotnik Kristina, Ljubno 21, Podnart.

Iščem opremljeno sobo v Kranju ali bližnji okolici. — Naslov v upravi lista.

Dobro ohranjene stope za izdelavo ješprena z novo kladno **ugodno prodajam**. — Zupan Franc, Mošnje 24, Radovljica.

Starejša upokojena išče stanovanje, za protiuslugo pomaga v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista.

Zamenjam enosobno stanovanje v Radovljici za enakega v mestu ali bližnji okolici Kranja. Naslov v upravi lista.

Zamenjam dvosobno komfortno stanovanje v Kranju za enakega v Škofji Loki ali Celju. — Čehovin, Kranj, Stara cesta 12.

Takoj zaposlimo večje število mizarjev z odsluženim vojaškim rokom in polkvalificirane mizarje. — »Elan« Begunje pri Lescah.

Preključujem blok št. 27677 izdan v komisiji trgovini v Kranju. — Rogač B.

Podpisani Kokalj Peter **preključujem** govornice, ki sem jih govoril o Štefanič Jožetu, da je ta imel razmerje z mojo ženo in izjavljam, da je to neresnica. — Kokalj Peter. **Kozjerejci, pozor!** Imam dva bela kozla za plemo, švicarske pasme, lanski in letošnji. — Stražišče 303.

Delovni invalid z opremljenim stanovanjem — 40 let želi spoznati žensko mlajšo od sebe, zaradi ženitve. Prednost imajo šivilje. Naslov v upravi lista.

● Objave

»ISKRA« — tovarna za elektrotehniko in finomehaniko v Kranju **razpisuje**

večje število štipendij za študij na:

1. strojni in elektrotehnični fakulteti, (specializacija za jakitok, šibki tok in telefonijo), fakulteti za kemijo in fakulteti za metalurgijo.

2. tehnični srednji šoli elektro - oddelek, strojni oddelek, oddelek za kemijo ter metalurgijo.

Reflektanti naj vložijo prošnje z navedbo izobrazbe, koliko semestrov oziroma letnikov imajo, socialno poreklo, doseženi uspehi in druge važne navedbe na personalni oddelek podjetja.

● Gledališče

Prešernovo gledališče
Nedelja, 25. septembra ob 16. uri: Izven in za podeželje Bratko Kref: »Celjski grofje«. Torek, 27. septembra ob 20. uri: Red A in izven Bratko Kref: »Celjski grofje«. Vstopnice še na razpolago.

Četrtek, 29. septembra ob 16. uri: Red C in izven Bratko Kref: »Celjski grofje«. Vstopnice še v prodaji.

Nedelja, 2. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje Bratko Kref: »Celjski grofje«.

Službo dobijo

»RIBA — IZOLA« sprejme 30 moških oseb, ki bi se izučile za ribiče na morju.

Vzdrževanje gre na račun podjetja. Razen vzdrževanja prejmejo še plačo po dogovoru.

Pogoji:

da je odslužil kadroviski rok v JLA, da ima veselje do ribištva, obveza, da bo ostal 5 let v podjetju, da je zdrav, primerno zadržanje v javnem življenju.

Prošnje z življenjepisom poslati na naslov »Riba — Izola«.

RAVNATELJSTVO

Kino

Kino »Krvave« Cerklje: — ob delavnikih ob 18. in 20. predvaja 24. in 25. septembra ameriški kawsbojski film »Samotna zvezda«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

Kino »Radio« Jesenice: — predvaja od 24. do 27. septembra ameriški barvni film »Lili«. Od 28. do 30. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo ob 10. uri matineja ameriškega barvnega filma »Lili«.

Kino »Plavž« Jesenice: — predvaja 24. in 25. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. 25. septembra zaprto. 27. sept. ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. 28. septembra ameriški barvni film »Lili«. 29. septembra zaprto. 30. septembra ameriški barvni film »Lili«. Predstave

predvaja 24. in 25. septembra ameriški barvni film »Lili«. 26. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. Od 27. do 30. septembra zaprto. Predstave ob delavnikih ob 19. uri, o nedeljah ob 17. in 19. uri.

Kino Naklo: predvaja 24. in 25. septembra švedski film »Plesala je eno samo poletje«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

Deset let v svobodi - deset let uspehov

„ELAN“ v novih prostorih

Ali poznate Planico? Prav gotovo, če ne drugače vsaj po imenu...

Potem poznate tudi tovarno, ki oskrbuje naše smučarje, kajakaše, telovadnice, orodne fizikulturnike... **Tovarna**

gi, le s streho nad glavo, z malenkostjo lastnega orodja in strojev. Težav ni bilo malo, včasih se jih je že polotil dvom nad uspehom, vendar obupali niso.

Zanimanje za šport je bilo

kih in kanujih toliko kot Branko Drovenik, Jože Hafnar itd.

Največji problem jim je bil dolgo nabava naravno sušnega lesa in kasneje tudi prostor — kajti delovni pogoji v teh prostorih so bili nadvse slabi.

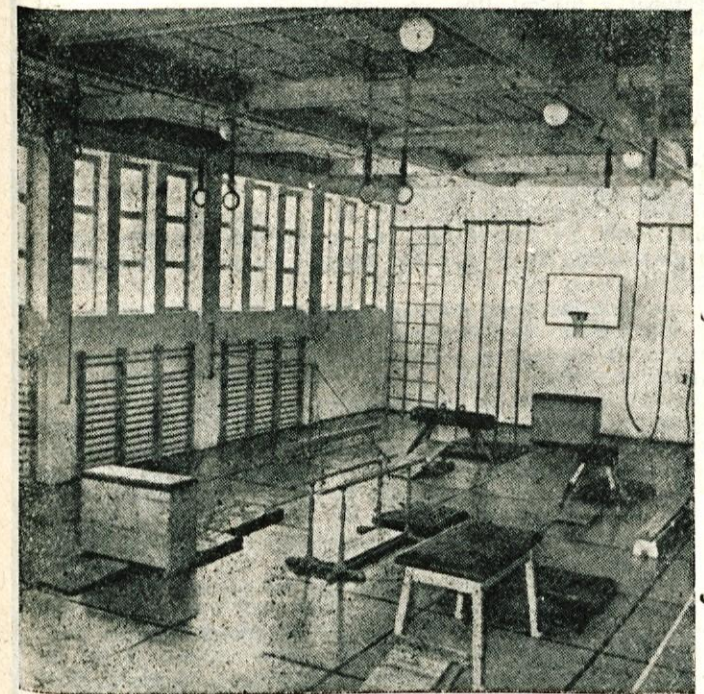
Sedaj imajo lesa za dve leti naprej — pritožb nad kvaliteto torej ne bo! In prostori? Kmalu se bodo preselili v nove sončne, zračne in prostorne objekte.

Od 800 parov smuči, kolikor so jih izdelali prvo leto, je produkcija narasla na 71.283 parov. In ne samo to — marsikdo ni ti ne ve za njihove proizvode! Mnogo je takih, ki se »sprašujejo, kdo je opremil moderne telovadnice. Tovarna »Elan« pa se lahko upravičeno pohvali: do sedaj 16 kompletnih telovadnic, 2920 smučarskih, tekaških in nogometnih čevljev, 4968 žog, 445 šotorov in veliko število nahrbtnikov, sanitetnih nosil, torbic, športnih jopičev, bradelj, drogov, telovadnih konj, koz, miz, švedskih piramid, prožnih cdskočnih desk, visokih gredi, kije, raznih krogel, kopij, kladiv, bomb, hokej palic, raznih čolnov itd.

V desetih letih so ustvarili 992 milijonov bruto produkta in od tega vložili celih 78 milijonov v investicije.

Vendar se s temi proizvodi ne zadovoljujejo. Stalno iščejo novo in praktičnejše. Trenutno imajo v delu okrog 200 vrst najrazličnejšega orodja.

V nedeljo pa se bodo postavili. Deset let dela — deset let uspehov! K tej desetletnici obstoja jim čestitamo in želimo še več uspehov, da bodo prihodnji jubilej slavili še z večjim ponosom in novimi zmagami.



Z »Elanovimi« izdelki opremljena telovadnica

športnega orodja »Elan« v Begunjah.

Podjetje je še mlado, saj je bilo ustanovljeno šele po vojni. Sele 24. septembra 1945 je zbral naš najpopularnejši smučar — skakalec Rudi Finžgar 9 fantov, ki se niso ustrašili začetniških težav pri ustanavljanju podjetja in — začeli so... Najprej v zadr-

iz dneva v dan večje, krog športnikov vedno širši — a rekvizitov? Vse premalo. Treba je bilo dati čimveč!

V podjetju so se zbrali ljudje, ki so izpopolnjevali delo v svetovni pri njem z lastnimi izkušnjami. Kdo naj bi vedel več o smučeh kot Rudi Finžgar, Tinček Mulej in France Cvenkelj ter o kaja-

Podjetja,
tovarne,
ustanove
in
vse organizacije!



Vse vrste klišejev vam bo solidno in hitro izdelala

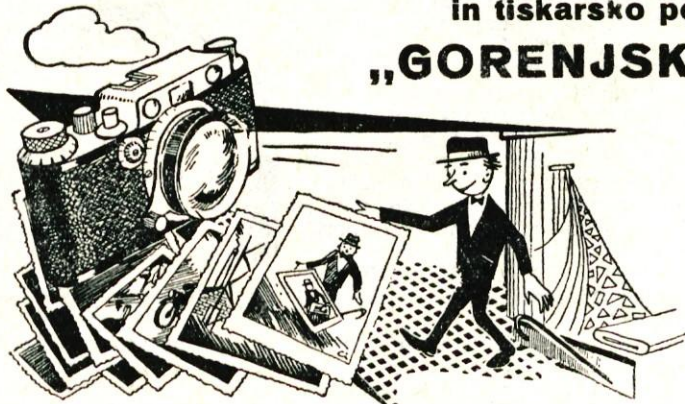
NOVA KLIŠARNA

PRI PODJETJU „GORENJSKI TISK“,

ki bo začela obratovati v oktobru ● Istočasno bo začel v okviru podjetja »Gorenjski tisk« z delom tudi **FOTOODDELEK** za komercialno fotografijo! ● V tem fotooddelku vam bodo lahko izdelali najlepše posnetke iz vašega podjetja in razne druge posnetke za vaše albume, katere vam bo izdelala in okusno opremila naša lastna knjigovoznica

Se priporočamo! Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje

„GORENJSKI TISK“



Vsa naročila sprejemamo že v septembru!

Onstran zvočnega zidu

Odkar so letala premagala zvočni zid, se letalski strokovnjaki močno trudijo, kako bi povečali sposobnost letalcev za napore, ki jih od njih zahtevajo poleti z nadzvočno hitrostjo. Zdravniki so izdelali najrazličnejša zaščitna sredstva, ki preprečujejo »temo pred očmi pilotov«, rdečo svetlobo in podobne pojave pri manevriranju med zelo hitrimi poleti.

Toda to je le del skupine zapletenih vprašanj, ki so jih vsilili poleti z nadzvočno hitrostjo. Letalski strokovnjaki so se lotili tudi poenostavljanja nalog, ki jih morajo izpolnjevati piloti ob novih strojih in katerih upravljanje je iz leta v leto bolj zapleteno.

V pilotskih kabinah reaktivnih lovcev je do 110 najrazličnejših kazalcev in najrazličnejših naprav, ki jih mora pilot nenehno pregledovati. Podatkov, ki jih kažejo vse te naprave pa niti najspretnejši pilot ne more več razbrati v nekaj sekundah. S tem seveda še ni vse opravljeno, saj mora pilot vse te napovedi upoštevati in se po njih ravnati, to pa je za človeške možgane že skoraj pretežka naloga. Tako se primeri, da pilot prepozno reagira na posamezne reči.

Tu se je odprlo široko delovno področje za letalske strokovnjake, ki skušajo z najrazličnejšimi sistemi pilotom olajšati delo. Manj pomembne ure in njihove ka-

zalce združijo v eno, da seali se začel prenaplo vrteti. Letalski konstruktorji so izdelali še več drugih naprav, ki združujejo več naprav v eni, to pa bo pilotom omogočilo, da bodo uspešno manevrirali z letali tudi med najhitrejšimi, doslej možnimi leti. Tako je vzletela skupina reaktivnih letal tipa »Sabre Yet« z letališča v Los Angelesu v doslej nepojmljivo kratkih presledkih 7 sekund. Ta množični vzlet je zaradi mnogih naprav popolnoma uspel, vzletajoča letala niso niti najmanj motila ali ovirala normalnega prometa na tem velikem letališču.

Povejmo primer: Sistem avtomatične kontrole reaktivnega motorja, kakor ga je sestavila »General Motors Company« za letalo tipa »Sabre Yet«, združuje v eni napravi kar sedem dosedanjih. Pilotu omogoča, da posreduje motorjem več ali manj goriva, s tem da enostavno premakne vzvod, ne da bi se mu bilo treba prej prepričati, ali se bo motor zaradi tega pregrel

Najvišja zgradba na svetu

Doslej je najvišja zgradba na svetu še vedno nebotičnik »Empire State Building« v New Yorku. Vsakdo, ki obišče to edinstveno razgledno točko New Yorka, je presenečen in zapusti nebotičnik v prepričanju, da je videl »osmo čudo sveta«.

S 104 nadstropja visoke stavbe, ki ima svoj vrh čisto nad oblaki, se pri jasnem vremenu vidi 128 km daleč. Ljudje na ulicah pod nebotičnikom izgledajo kot glave bučic, pisani, raznobarni avtomobili in druga vozila pa kot pisani hrošči, ki se v vrstah premikajo po cestah.

Nebotičnik so zgradili z neverjetno naglico. 17. marca 1930 so začeli, 1. maja 1931, mesec dni pred predvidenim rokom, po 7 milijonov delovnih urah, pa so zgradbo že dogradili.

Na vrhuncu gradbenih del leta 1931 je pri gradnji delalo 3400 delavcev naenkrat. Postavljali so jekleno ogrodje stavbe. Potem so v jekleni skelet vgradili 3171 ton jekla, lesa, opeke in aluminija, skoraj toliko materiala, kot so za temelje tega velikana izkopali zemlje in skalovja. Za oblaganje zunanjih površin so porabili več kot deset milijonov opek. 5664 kub. metrov kamna in 730 ton krom-nikljevih in aluminijevih plošč. Vanj so vgradili 120 km vodovodnih cevi, 7700 km telefonskih in telegrafskih žic, 6500 oken in 12 km navpičnih tunelov za 6 tovornih in 63 osebnih dvigal. Kdor pa želi peš na vrh, gre lahko po tisočosemstošestdeset stopnicah. V nebotičniku je 18.600 kv. metrov uporabne površine in na njej živi 20.000 ljudi. Ra-

ISKRICI

Zaklad

V Marseilleu je neki grobar podnevi pokopal mrljča. Ponoči se je skrivaj priplazil do groba in ga začel previdno znova odkopavati. Na krsti je namreč pozabil — svojo pipico.

Sovražnik ali prijatelj

Budimpeštanski časopis »Uyarcins« je prinesel notico, da bodo madžarska dekleta, ki bi nosila globok prsni izrez pri oblekah, podlegla »prijemu sovražnika.«

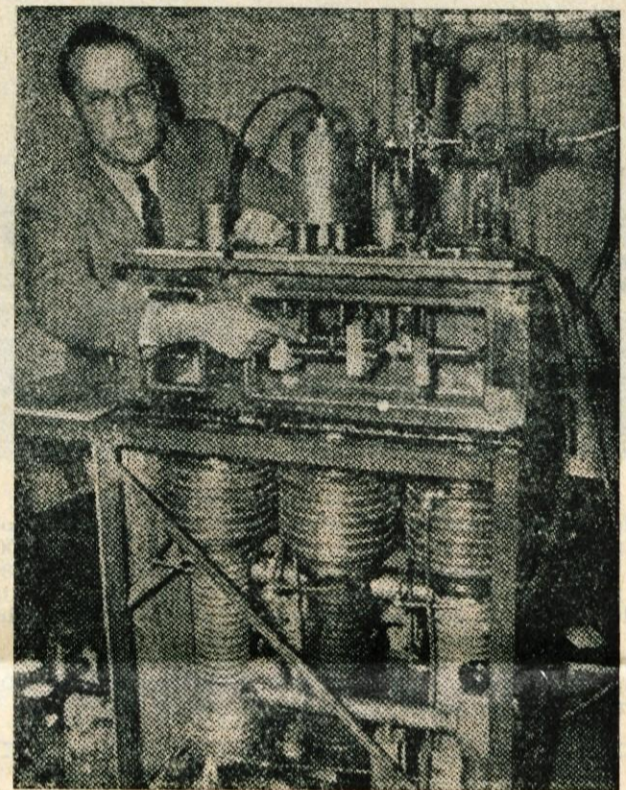
ZANIMIVOSTI

RADIOAPARAT BREZ TOKA IN BREZ BATERIJE



Neka tvrdka v Berlinu je izdelala več modelov takih radio-aparatur, ki prejemajo svojo obratno energijo od svetlobnih žarkov sonca ali, kakor kaže slika, od navadne namizne svetilke. Električnega toka iz omrežja ali iz baterije ti radio-aparati torej ne potrebujejo več. Potrebni električni tok jim dobavljajo tako imenovane »selenske celice«, ki so v stanju spreminjati svetlobno energijo katere koli luči (prevsem sonca) v električno energijo.

ATOMSKA URA...



...je vsekakor koristnejša od atomskih bomb. S to napravo, ki jo je zgradil ameriški profesor fizike Charles H. Townes in ki pravzaprav na zunaj v ničemer ne sliči uri, je omogočeno merjenje časa s tako točnostjo, kakor še z nobeno uro doslej. Milijoninke ene sekunde atomska ura še brez vsega meri, ker dela — kakor pravijo strokovnjaki — »po načelu mikrovalovnega ojačevalca s pospešenim izžarjevanjem atomskih žarkov.«

Kako so v srednjem veku kaznovali ženske

Če napravimo majhen skok v zgodovino in pogledamo pogoje, v katerih so živele ženske v preteklosti, lahko ugotovimo, da so bile skoraj enake s sužnji, pa tudi sodišča so jih kaznovala za najmanjše prestopke na najokrutnejši način.

Številne in ostre so bile kazni, ki so jih izrekli proti ženskam v Srednjem veku, večkrat pa so jih strogo obsojali tudi za prestopke, ki so jih imeli pri moških za otročarije in jih sploh niso kaznovali. V številnih arhivih po Nemčiji, Franciji in Italiji je vse polno dokumentov, ki se nanašajo na čudne, toda tudi hude kazni, ki so jih izrekli nad ženskami. Zupan francoskega mesta

Valois je na primer leta 1320 izrekel naslednjo obsodbo proti neki Izabeli de Lergny, ki se ni najlepše izrazila o poštenosti žene nekega Renaulta: Za kazen je morala iti gola in bosa trikrat skozi vse mesto in glasno pred številno in radovedno množico govoriti, da je lagala in da prekljuje žalitve, ki jih je storila gospodu Renaultu in njegovi soprogi.

Za kakršnokoli klevetanje so ženske kaznovali z denarnimi kaznimi ali pa so morale oblečene v samo srajco spremljati procesije in pri tem nositi na hrbtu okoli petdeset kilogramov težak kamen.

Prepirljive ženske so v Angliji izpostavljali občinstvu z železnimi nagobčniki. Za na-

gobčnik je bila privezana veriga, s katero so obtoženko vlačili po mestu.

Nenavadno surove kazni so bile za laškoživke. V Bordeauxu so v nekaterih letnih časih prirejali pravcate programe na laškoživke. Ljudstvo je bilo do teh žensk, ki so jih potapljali v hladno vodo, nenavadno neusmiljeno. Postopek izvršitve kazni je bil naslednji: Laškoživke so najprej pripeljali pred občinsko hišo, kjer so jim nadeli na glave pernate kape v obliki tulcev in jih zatem vodili bosonoge do morja, kjer so jih zaprli v železne kletke in spuščali v vodo. To so ponavljali toliko časa, dokler se obsojenka ni onesvestila.

Za smeh

in kratek čas

Sredstvo za konzerviranje

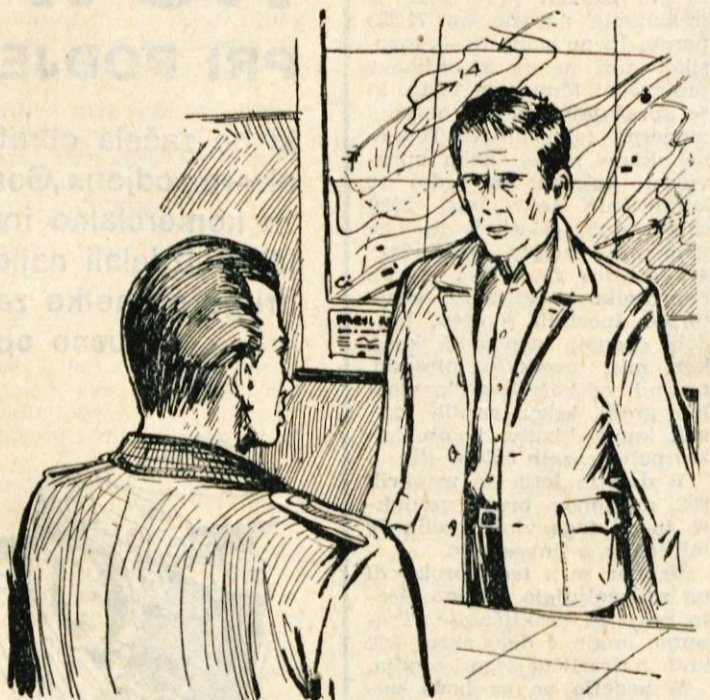
Mrs. Eliza Luskett iz Londona zaradi slabega zdravja ni nikdar smela hoditi v šolo. Pravkar pa je praznovala svoj 106. rojstni dan. Pri tem je izrazila eno samo željo: še eno steklenico viskija!

Povelje je povelje

Neko britansko vojaško sodišče je obsodilo 33 letnega vojaka Jonathana Pilkingtona zaradi nedovoljene oddaljitve od svoje enote na 2 leti zapora. Ko so ga vprašali, zakaj je zapustil svojo četo, je obtoženi odgovoril, da mu je narednik rekel: »Izginite, nočem vas več videti!« Vojak se je ravnal po zapovedi, drugega nič.

Potem je šel k mizi in sedel. Šele sedaj je zagledal pismo, ki mu ga je bil prinesel dežurni. Spoznal je pisavo. Bila je Helgina.

— Helga, — je zašepetal. Torej mu je oprostila in se mu opravičuje. Čudno, da tega dekleta ni znal uporabiti za svojo službo. Ali je bil res tako zaljubljen, da ni niti pomislil, kako lahko bi mu to dekle koristilo? Odlična agentka bi bila lahko.



Držal je pismo v rokah, a ga ni odprl. Danes se mu je zdela ljubezen, ki jo je gojil do nje, smešna.

— Saj sem se obnašal kot kakšen zaljubljeni južnjak. In vendar je bila ženska kakor vsaka druga. Res, da je bila lepša od povprečne ženske lepote. Ah, kakšen norec sem bil, kakšen norec, — je ponavljal. — Namesto da bi jo izkoristil kot agentko, kot kolesce v svojem mehanizmu,

sem jo imel samo za ljubico. Zaljubljeni mladenič! Romeo! Šele zadnjič sem se izkazal pred njo moškega ko sem jo pretepel z bičem! Res, po pomoti. Toda to je bilo vsaj možko. Tako nas uči Nietzsche...

Da Nietzsche. Veliki filozof in firerjev ljubimec. Ali ni rekel: Ko se približaš ženski, ne pozabi vzeti biča s seboj. In on je na to ob Helgi pozabil. Lepa je bila. Tako nežna, da se je niti vzeti ni upal. Nikoli ni bila vsa njegova. Smilila se mu je njena nežnost. Kakšna sentimentalnost! Kakšna neumnost! Verjetno ji je povedal šele njegov bič, da je tudi on možki. Da je nasilen. Zahteven, da se ga uboga in poslušaj brez ugovora. In zdaj se mu prav gotovo opravičuje. Prosi ga odpuščanja, ker je zadnjič pretepena odšla in ga užalila. Ne bi ušla kar tako, če bi ju ne ločil njegov prijatelj.

— Delal se bom, da sem užaljen, — je rekel zase. Užaljen bo. Da. Užaljen! Še bolj se bo omeščala. Potem jo bo napravil za odlično agentko, za kolesce v svojem mehanizmu. Med vojake jo bo poslal in med oficirje. Zvedela bo, kaj mislijo oni o sedanjem položaju. In če so izgubili vero v zmago, če so morda zarotniki kakor tisti generali, ki so hoteli 20. julija ubiti firerja, jih bo poslal tja, kamor spadajo. Res, firer ne govori zaman, da nad njim bdi božja previdnost. Če bi ne, bi ga 20. julija letos ubili. Fritz Adler, je vedel, da je ta božja previdnost Himmler in njegovi ljudje. In tudi on je Himmlerjev človek. Čudno, da še nikoli ni skušal ugotoviti, kaj menijo oficirji, poveljniki edinic »Wehrmacht«. Gotovo so tudi med njimi taki, kakor so bil zarotniški generali. Tudi nje bi bilo treba preizkusiti. In Helga bi bila odlična preizkusni aparat. Zato jo bo uporabil. In ne za ljubezen. Kako neumen je bil, da je bil zaljubljen vanjo. Kako neumen! Zdaj je ozdravel. Zdaj je ne rabi več za svoj beg iz stvarnosti. Zdaj so mu zaupali važno nalogo. Opravičil jo bo. Opravičil za znago rajha, za zmago nemškega nadčloveka.

Odprl je pismo.

Bilo je kratko:

— Morilec! Šele te dni sem te spoznala in spregledala! Umoril si mojega očeta, umoril mnogo ljudi. Kako sem mogla biti slepa, da tega že prej nisem videla. Toda spregledala sem še vedno dovolj zgodaj, da se lahko maščujem. Angležev nisem osvobodila jaz. Toda vse bi dala — tudi življenje — če bi mogla odpreti vsa ujetniška in druga taborišča in osvoboditi zaprte, jim dati orožje, da bi pobili vse take, kakor si ti, morilec nedolžnih ljudi! Poiskala si bom pot v partizane in se maščevala. Smrt Hitlerju in vsem, ki so z njim!... Helga Stolzer, otrok žrtve, ki si jo umoril ti.



19

Hladno govorjeni stavki so padali na Pavla kakor kladivo. Zdelo se mu je, da je smrt neizbežna. Bilo mu je, kakor da so se zamajale stene, se pretrgale in padajo nanj. Zdaj zdaj ga bodo zdrobile pod seboj. Kakor iz daljave je čul gestapovčev glas:

— Zato sem prepričan, da boste izpolnili moj ukaz. Razen tega boste s tem dejanjem — rekel sem že — oprali svojo preteklost in postali vreden državljani našega rajha. Razumeli?

— Razumel, — je tiho odgovoril Pavel Peternel.

— Ponovite! Kaj ste razumeli?

In Pavel je ponovil v polomljeni nemščini, katere se je v teh letih naučil. Ne vsega. Zato mu je Adler svojo zamisel še enkrat pojasnil. Medtem je potrkal dežurni.

— Herein, — je prekinil Adler svoj pogovor s Pavlom Peternelom.

Dežurni je vstopil in poročal, da je davi pobegnilo iz taborišča devet Francozov in da so orožniki našli v gozdovih nekega mrtvega Angleža. Adler ga je nejevoljno zavrnil:

— Sedaj nimam časa za te stvari.

— In še to pismo je prispelo za vas.

Vzel ga je, ne da bi ga pogledal, in ga položil na mizo.

— Lahko greste, — je ukazal dežurnemu, nato pa je začel Pavlu pojasnjevati podrobnosti svoje zamisli, ki naj bi jo uresničil ta, zaradi življenja in izdajstva zlomljeni človek, lutka, ki bo storila vse, kar bo hotel on, organizator redakcije za »Unternehmen Schneegestöber«. Ko mu je povedal vse, celo to, kako naj se obleče, da mu bodo partizani verjeli, mu je rekel:

— Tako. Vlak pelje čez tri ure. Pripravite se in odidite takoj na pot. Mnogo sreče! Do Bruce vas bo pospremil Reigel. Še enkrat: mnogo sreče!

Stisnil mu je roko. Pavel je pozdravil ne tako strumno kakor prej in odšel. Adler je gledal v vrata, ki so se zaprle za njim. Ni razmišljal o njem, saj mu je ta zlomljeni človek bil samo kolesce v njegovem mehanizmu, ki bo te dni pričel delovati.